

СТАНОВИЩЕ

на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) относно влиянието на минималните осигурителни прагове върху заетостта в страната

Минималните осигурителни доходи по икономически дейности бяха въведени с основната цел да се повиши събираемостта на осигурителните вноски като по този начин се увеличат приходите в пенсионната система, както и за да се ограничат проявленията на неформалната икономика в сферата на трудовите и осигурителните правоотношения. Асоциация на индустриалния капитал в България е на мнение, че въвеждането на минималните прагове вече оказва негативно влияние върху заетостта и не постига заложените цели, поради следните причини:

1. Въвеждането на минималните осигурителни доходи цели осигуряването на финансова стабилност на пенсионната система, но това няма как да се случи при сегашното ѝ положение. Нужна е реална пенсионна реформа, която да преодолее проблемите и недостатъците на настоящата, тъй като в противен случай дефицитът в НОИ ще продължава да нараства, а това неминуемо ще доведе до постоянно увеличаване на минималните осигурителни доходи, за да бъде преодолян този дефицит.

2. Друга основна цел на минималните осигурителни доходи е да бъде намален размера на сивата икономика в страната. Известно е, че едно от най-ярките проявления на неформалната икономика е осигуряването на работника или служителя върху минимална работна заплата и получаването на остатък от договореното възнаграждение на ръка. Оттук идва и идеята, че въвеждайки минимален осигурителен доход за дадена икономическа дейност, работещите в нея ще внасят по-високи осигурителни вноски и съответно ще се повишат постъпленията в бюджета. Неоспоримо е, че въвеждането на праговете и увеличаването им през годините повишава размера на приходите в бюджета за обществено

осигуряване, но от друга страна работещите в сивия сектор донякъде са стимулирани от наличието на минимални прагове. Това е така поради факта, че определяйки минимален праг за дадена икономическа дейност, държавата заявява, че приема подобно заплащане за нормално за този тип работа. Интересното тук е, че средните работни заплати се увеличават подобно на минималните прагове, т.е. на практика официално декларираните доходи се определят от административно определените минимални прагове.

Всъщност административното повишаване на доходите оставя много от работната сила, особено нискоквалифицираните работници, извън пазара на труда. Във време на криза гъвкавостта на пазара на труда и административните мерки по отношение на възнагражденията играят ключова роля по отношение на заетостта. Основната цел на политиката на пазара на труда не трябва да бъде изкуственото покачване на доходите на нископлатените работници, а повишаване на заетостта – нископлатеният труд има своите социални измерения, но липсата на труд може да има катастрофални последствия както за икономиката, така и в личен план.

3. С увеличаването на минималните осигурителни доходи се увеличават и разходите на работодателите за социални осигуровки в резултат от по-високите брутни заплати. Бизнесът губи време и ресурс за запознаване с новите осигурителни прагове, за планиране и промяна на структурата на заплащане и други управленски решение, породени от увеличението. За да преодолее загубите от нарасналите разходи за трудови възнаграждения, работодателят е принуден да съкрати част от персонала (в повечето случаи най-ниско квалифицирания и заплатен), за да може да запази размера на изплащаните заплати. Това, от своя страна, оставя хиляди хора без работа и отново държавата е принудена на харчи средства от бюджета за изплащане на обезщетения за безработица.

В заключение, Асоциация на индустриалния капитал изразява становището си, че колкото по-висока е минималната заплата или минималният осигурителен доход за даден вид труд, толкова по-малко заетост ще има. Въвеждането на минималните осигурителни доходи е в тежест на заетостта и дава спорни резултати по отношение на укриването на доходи, тъй като именно праговете служат за увеличаване на сивия сектор, а постоянното им нарастване принуждава още повече хора да работят нерегламентирано. В голяма част от дейностите минималните осигурителни доходи се налагат административно поради липса на договореност между синдикати и работодатели или пък не се отчита финансовото състояние на отделните предприятия, което в крайна сметка съсипва малките и средните предприятия.